

Tentti

1. (6p) **Käsitteistöä**

- a) Pyörimismääräoperaattorit L^2 ja L_z kommutoivat keskenään, joten niille voidaan muodostaa yhteinen ominaistilakanta. Kyseessä on kuitenkin kannan valinta, eikä se ole välttämätöntä. Anna siis esimerkki tilasta $|\psi\rangle$, joka on operaattorin L^2 ominaistila, mutta *ei ole* operaattorin L_z ominaistila. Anna vielä esimerkki tilasta, joka on operaattorin L_z ominaistila, mutta *ei ole* operaattorin L^2 ominaistila.
- b) Selitä lyhyesti, mitä tarkoitetaan käsitteellä Diracin (tai Fermin) meri.
- c) Tarkastellaan kahta kaksitilasyhteisyyden *tiheysmatriiseja* jossakin tilakanassa $|0\rangle, |1\rangle$

$$\rho_A = \begin{pmatrix} 0.5 & 0.5 \\ 0.5 & 0.5 \end{pmatrix} \quad \text{ja} \quad \rho_B = \begin{pmatrix} 0.5 & 0.0 \\ 0.0 & 0.5 \end{pmatrix}. \quad (1)$$

Mitä tiheysmatriisit ρ_A ja ρ_B kertovat todennäköisyyksistä löytää systeemi tiloilta $|0\rangle$ ja $|1\rangle$? Voidaanko tiheysmatriiseja erottaa toisistaan?

2. (6p) **Häiriöteoria**

Tarkastellaan m -massaista hiukasta yksiulotteisessa harmonisessa potentiaalissa $V(x) = \frac{1}{2}m\omega^2 x^2$. Lisätään potentiaalın keskelle deltafunktio-potentiaalihäiriö $\hat{H}'$

$$V'(x) = \langle x | \hat{H}' | x \rangle = \alpha \delta(x),$$

missä α on jokin vakio. Häiriöttömät ominaistilat paikkaesityksessä ovat

$$\phi_n^{(0)}(x) = \langle x | n^{(0)} \rangle = \frac{1}{\sqrt{2^n n!}} \left(\frac{m\omega}{\pi \hbar} \right)^{1/4} e^{-\frac{m\omega x^2}{2\hbar}} H_n \left(\sqrt{\frac{m\omega}{\hbar}} x \right) \quad (2)$$

ja vastaavat energiat $E_n^{(0)} = \hbar\omega \left(n + \frac{1}{2} \right)$. Viisi ensimmäistä Hermiten polynomia ovat $H_0(x) = 1$, $H_1(x) = 2x$, $H_2(x) = 4x^2 - 2$, $H_3(x) = 8x^3 - 12x$, $H_4(x) = 16x^4 - 48x^2 + 12$.

- a) Muodosta yhtälö paikkaesityksessä alkuperäisen potentiaalın ominaistilojen ensimmäisen kertaluvun energiakorjauksille $E_n^{(1)} = \langle n^{(0)} | H' | n^{(0)} \rangle$. Selitä miksi energiat eivät muutu osalle tiloista.